

دانشگاه ایرانی

درآمدی بر جامعه شناسی آموزش عالی
غلامرضا ذاکر صالحی

ارائه دهنده: سپیده شفیعا

- بررسی ماهیت دانشگاه ایرانی در میان الگوهای متداول
- جایگاه دانشگاه ایرانی در جامعه و روند این تغییرات
- گذار از دانشگاه سنتی
- دانشگاه جدید و پیامدها
- راهکار کارهای حمایت از علوم در برابر تاثیرات
- دانشگاه آینده
- ارائه مدل دانشگاه برتر

آموزش عالی نقطه تلاقی سه قلمر است.

ماهیت دانشگاه

- چرایی الگوها
- الگوهای متداول
- دانشگاه ایرانی

الگوهای متداول

• الگوهای مبتنی بر کارکرد بیرونی

نقش ها و وظایف در سطح کلان و در ارتباط با جامعه و محیط پیرامون-بازتاب نیاز های فرهنگی و اجتماعی جامعه است

۱. الگوی ناپلئونی
۲. الگوی هومبولتی
۳. الگوی دانشگاه مبتنی بر بازار
۴. الگوی بریتانیا

• الگوهای مبتنی بر کارکرد و فرایند درونی

مجموعه ای از نقش ها و وظایف و فرایندهای داخلی -نگاه سطح خرد و سازمانی

۱. دانشگاه مشارکتی
۲. دانشگاه بروکراتیک
۳. دانشگاه سیاسی
۴. دانشگاه هرج و مرج طلب
۵. دانشگاه سایبرنتیک

الگوی ناپلئونی

- کهنترین نمونه استفاده دولت در راه نوسازی
نظارت دقیق: انتخاب مقامات
امور مالی
- اهرم نیرومند بر تاکید هویت یگانه ملی (اصول) برابری
شایسته سالاری
- دانشگاه فردا ← ریشه در اندیشه کانت: دانشگاه به راهبرد
عقل (خرد جهانشمول)
کاربرد دانشگاه در تربیت تکنسین یا کاردان دولت
- کارکرد اصلی دانشگاه خرد ← هویت بخشی به دولت-ملت
و کمک به نوسازی جامعه از طریق آموزش.
✓ مدیریت قدرتمند کشور
- فرانسه، اسپانیا، آرژانتین، بسیاری کشور های فرانسه‌زبان و آفریقا

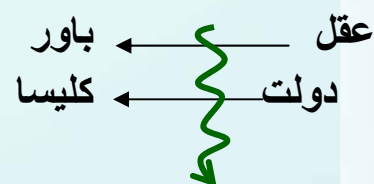
الگوی هومبولتی

از نام یک اصلاح طلب رادیکال نظام آموزشی در سده ۱۹

• منشاء دانشگاه های پژوهشی امروز ← پیشرو در مرزهای دانش

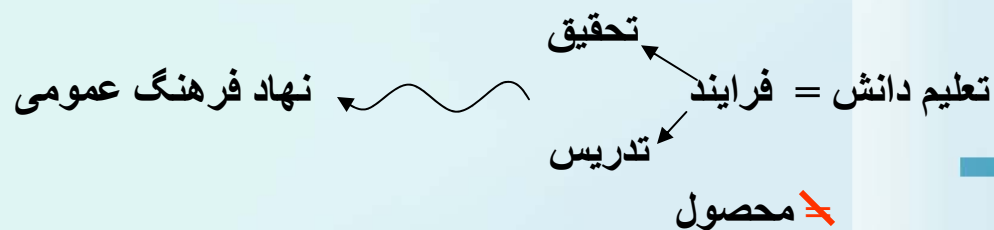
• آزادی مقامات ارشد دانشگاهی بدون دخالت دولت: دولت تضمین کننده آزادی تعلیم و تربیت دانشگاه رهبری آموزش و پرورش

الگوی کلی تری به نام دانشگاه فرهنگ

میانجی: فرایند فرهنگ و یا جایگزینی حالت عقل را تحقق بخشد.
شوماخر: دانشگاه

پرورش شهروندان عاقل نه خادمان دولت

الگوی دانشگاه مبتنی بر بازار

- نظام های آموزش عالی ایالات محده
- متاثر از فلسفه اخلاق هومبواتی دانش سودمند
پیوند های نزدیک آن با جامع محلی
پیوند با اقتصاد کشور
→ ۵۰ سال پیش آموزش عالی فراگیر
- ریدنگز: دانشگاه بهینه ورز - کسب دانش ↓
- کسب امکانات برای پردازش اطلاعات ↑
- کنی واس: دانشگاه شرکتی
الگوی پیوسته ای با حضور کمرنگتر هیئت علمی
مشاور مدیریت
سرمایه علمی ← در اختیار بنگاه های اقتصادی و صنعتی و خدماتی

الگوی بریتانیا

- برخوردار از استقلال گسترده نهادینه شده ← با استفاده از نظام منحصر به فرد تامین اعتبار

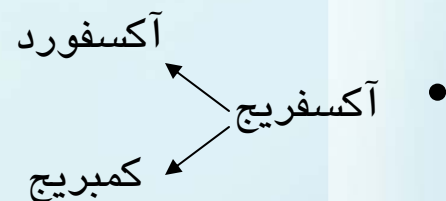
✓ تعالی معنوی

✓ رشد شخصی : اسکان دانشجویان در محوطه دانشگاه به عنوان جامعه دانشگاهی

کاسب جامعه پذیری علمی

کاشکگری شخصیت علمی- اجتماعی در دانشجویان

✓ تعلیم نخبگان----> همگانی شدن آموزش

- مصداق دیگری از دانشگاه فرهنگ در درون سنت اروپا

دانشگاه مشارکتی

دانشگاه هریتیج

- تاکید بر توافق جمعی
- قدرت مشارکتی
- تعهدات و آرمان های مشترک
- رهبری با تاکید بر مشورت و مسئولیت های همگانی

• تفاوت های شغلی و موقعیتی لحاظ نمی شود.
افراد همگی به صورت برابر و مساوی تعامل دارند ← جامعه همکاران

• مشارکت دارای ۳ عنصر اصلی

۱. حق مشارکت در فعالیت ها و امور
۲. عضویت در گروهی از صاحب نظران همفکر و همدل
۳. ارزش های مساوی دانش

دانشگاه بروکراتیک

🏛️ مدرسه عالی پپیل

- ساختار و نظام تصمیمگیری عقلایی ← ساختار سازمانی
- تاکید بر وظایف مکتوب شغلی
- قوانین - هدایت کننده رفتارها
- ثبات و بهره وری سازمانی
- نقش و فرد یکی نیست
- ارتقای مدیریت - شایستگی
- - توانایی تخصصی و حرفه ای

دانشگاه سیاسی

دانشگاه ایالتی ریجینال (RSU)

- از تعداد زیادی گروه بزرگ و کوچک - مستقل اما مرتبط با یکدیگر مبتنی بده بستان های اجتماعی -- < وابسته
- ویژگی اصلی این الگو: رقابت بر سر قدرت منابع
- نتایج: بی ثباتی
تضاد
مخالفت
- قدرت: نه متمرکز بلکه تقسیم شده
ارزش مساعدت آن جناح به جامعه سیاسی
مساعدت مشابه سایر گروه ها
- هیچ گروهی آنچنان قدرتمند نیست که بر بقیه حکمرانی کند

دانشگاه هرج و مرج طلب

دانشگاه فلگ شیپ

ویژگی اصلی: معنایابی در اجتماعی از بازیگران خودمختار

ایده سیستم های باز

پیوندهای سست

عقلانیت محدود

هرج و مرج سامان یافته

۱. اهداف نامعلوم

۲. فناوری غیر مشخص

۳. مشارکت بی ثبات

فرایند اداره کردن

• شهود

• رویه های غیر عقلایی

• واکنش های غیر اصولی

دانشگاه سایبرنتیک

مبتنی بر فرایند درونی

دانشگاه هاکسلی

- ویژگی اصلی: هدایت از طریق نظارت بر خود
- الگوها اهداف چند گانه ای دارند و چنان پیچیده هستند که فقط بخشی از آن را می توان درک و کنترل کرد
- از دید ناظر خارجی: مشتی امور درهم و مغشوش جلوه می کند
- نظارت - توسط سازو کارهای خوداصلاحی بر کارکرد سازمان
- سرنخ ها مشخص
- بازخورد های منفی در هنگامی کار خوب پیش نمی رود به اعضا میدهند
- هماهنگی عقل کل
- فعالیت های مستمر اصلاحی

دانشگاه ایرانی

دانشگاه سایبرنتیک	دانشگاه هرج و مرج طلب	دانشگاه سیاسی	دانشگاه بروکراتیک (سازمانی)	دانشگاه مشارکتی	فرایند سازمانی کارکرد بیرونی
			قبل از انقلاب		الگوی ناپلئونی (مبتنی بر تدریس محض)
					الگوی همبولتی
			پس از انقلاب		الگوی بریتانیا
			!		الگوی بازار

دخیل کردن مولفه های زمان و تحولات زمانی

دسته بندی کارکردی-بر مبنای فلسفه وجودی

• نخبه گرا

- معتبر قدیمی
- پژوهشکده ها
- موسسات پژوهشی

• توده ای

- پیام نور
- آزاد اسلامی
- دانشگاه جامع کاربردی
- دانشگاه های مجازی

- **بزرگ صنعتی**
رسالت و فاسفه وجودی مشخصی در نظام علمی و اجرایی کشور
- **علوم انسانی**
علامه طباطبایی و پژوهشکده های علوم انسانی ، مطالعات فرهنگی
- **وابسته به دستگاه اجرایی**
دانشکده اقتصاد و دارایی، صنعت آب و برق، روابط بین الملل وزارت امور خارجه
- **نظامی و انتظامی**
در این مراکز، تربیت در کنار آموزش علمی نقش مهمی ایفا می کند.
- **اسلامی**
امام صادق، علوم اسلامی رضوی، مدرسه عالی مطهری، دانشگاه مفید
- **آزاد ، پیام نور، غیر انتفاعی و مجازی**
سیستم باز آموزش عالی کشور را تشکیل میدهد.
پاسخگوی تقاضای اجتماعی روزافزون
- **دانشگاه های جامع علمی-کاربردی**
ارتقاء تخصص و مهارت شاغلین رسمی دولت
- **تازه تاسسی در مناطق محروم**
رسالت های آکادمیک، تامین نیروی انسانی متخصص
توسعه محلی و منطقه ای، محرومیت زدایی

- پژوهشکده های دانش های بنیادین
- پژوهشکده پلیمر
- پژوهشکده مهندسی زلزله
- پژوهشکده اقیانوس شناسی
- پژوهشکده هوافضا

✓ تولید دانش

✓ کمک به حل مسائل و مشکلات فنی و علمی کشور

✓ تربیت دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی

مدل پیشنهادی

